EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 20.9.2019.
COM(2019) 424 final

2019/0200 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u Odboru za pravila o podrijetlu osnovanom Sporazumom o pravilima o podrijetlu (WTO-GATT 1994.) priloženom konačnom aktu potpisanom u Marakešu 15. travnja 1994.

OBRAZLOŽENJE

1. PREDMET PRIJEDLOGA

Ovaj se prijedlog odnosi na odluku o utvrđivanju stajališta koje treba zauzeti u ime Unije u Odboru za pravila o podrijetlu osnovanom Sporazumom o pravilima o podrijetlu (WTO-GATT 1994.) priloženom konačnom aktu potpisanom u Marakešu 15. travnja 1994. u vezi s predviđenim donošenjem komunikacije o poboljšanju transparentnosti pravila o nepovlaštenom podrijetlu.

2. KONTEKST PRIJEDLOGA

2.1. Sporazum o pravilima o podrijetlu

Cilj je Sporazuma o pravilima o podrijetlu (WTO-GATT 1994) priloženog konačnom aktu potpisanom u Marakešu 15. travnja 1994. (dalje u tekstu „Sporazum") osigurati da se pravilima o nepovlaštenom podrijetlu ne stvaraju nepotrebne prepreke trgovini te se ujedno nastoji uskladiti pravila o podrijetlu na međunarodnoj razini, osim pravila o podrijetlu koja se odnose na odobravanje carinskih povlastica. Ugovorne stranke moraju do završetka programa usklađivanja osigurati transparentnost svojih pravila o podrijetlu, da ta pravila nemaju ograničavajuće, otežavajuće ili narušavajuće učinke na međunarodnu trgovinu, da se ta pravila primjenjuju dosljedno, jednako, nepristrano i razumno te da se temelje na pozitivnom standardu. Sporazum je stupio na snagu 1. siječnja 1995.

Europska unija stranka je Sporazuma[1]. Sve države članice EU-a ujedno su stranke Sporazuma.

2.2. Odbor za pravila o podrijetlu

Odbor za pravila o podrijetlu osnovan je u okviru Svjetske trgovinske organizacije (WTO) i otvoren je za članice WTO-a. Sastaje se barem jednom godišnje te preispituje provedbu i primjenu Sporazuma o pravilima o podrijetlu. Rad Odbora prvenstveno je usmjeren na usklađivanje pravila o nepovlaštenom podrijetlu. Pregovori su i dalje u tijeku pa članice WTO-a trenutačno primjenjuju nacionalna pravila kad je riječ o nepovlaštenom podrijetlu. Nedavno su pokrenute određene aktivnosti u pogledu pravila o povlaštenom podrijetlu, a posebno u pogledu pravila koja se primjenjuju u okviru trgovinskih povlastica za najmanje razvijene zemlje. Odluke Odbora obično se donose konsenzusom.

2.3. Predviđeni akt Odbora za pravila o podrijetlu

Odbor za pravila o podrijetlu trebao bi na svojem godišnjem sastanku koji će se održati [datum] donijeti komunikaciju[2] u vezi s „poboljšanjem transparentnosti pravila o nepovlaštenom podrijetlu". (dalje u tekstu „predviđeni akt").

Svrha je predviđenog akta poboljšati transparentnost zakona, propisa i praksi u pogledu pravila o nepovlaštenom podrijetlu i dopuniti obveze obavješćivanja iz članka 5. Sporazuma o pravilima o podrijetlu.

Pravni status akata odbora WTO-a ne uređuje se Sporazumom o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije, kao ni Sporazumom o pravilima o podrijetlu. Obvezujući karakter

[1] Odluka Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994. o sklapanju u ime Europske zajednice, s obzirom na pitanja iz njezine nadležnosti, sporazuma postignutih u Urugvajskom krugu multilateralnih pregovora (1986.–1994.) (SL L 336, 23.12.1994., str. 1.).

[2] Komunikacija Australije, Brazila, Kanade, Hong Konga, Japana, Republike Koreje, Novog Zelanda, Norveške, Filipina, Ruske Federacije, Singapura, Švicarske, posebnog carinskog područja koji čine Tajvan, Penghu, Kinmen i Matsu, i Sjedinjenih Američkih Država.

predviđenog akta treba utvrditi s obzirom na tekst koji se upotrebljava u navedenom aktu. Uzimajući u obzir tekst komunikacije o poboljšanju transparentnosti pravila o nepovlaštenom podrijetlu, predviđeni akt bit će obvezan za stranke Sporazuma.

3. STAJALIŠTE KOJE TREBA ZAUZETI U IME UNIJE

Pravila o nepovlaštenom podrijetlu su pravila koja se primjenjuju ako nema trgovinskih povlastica, to jest ako se trgovina odvija po načelu najpovlaštenije nacije. Usto, određene mjere trgovinske politike kao što su kvote, antidampinške mjere ili oznake podrijetla mogu podrazumijevati utvrđivanje podrijetla na temelju primjene pravila o nepovlaštenom podrijetlu.

U skladu s člankom 5. Sporazuma o pravilima o podrijetlu svaka članica WTO-a morala je u određenom roku od stupanja tog Sporazuma na snagu obavijestiti tajništvo WTO-a o njezinim pravilima o podrijetlu, o sudskim odlukama i o upravnim odlukama opće primjene u pogledu pravila o nepovlaštenom podrijetlu koji su u tom trenutku na snazi. Europska unija dostavila je potrebne informacije tajništvu WTO-a.

U Sporazumu o pravilima o podrijetlu članice WTO-a složile su se da je potrebno dogovoriti usklađena pravila o nepovlaštenom podrijetlu. Međutim, ti pregovori su i dalje u tijeku pa članice WTO-a trenutačno primjenjuju nacionalna pravila kad je riječ o nepovlaštenom podrijetlu. Zbog toga se na uvoz i/ili izvoz primjenjuju različita pravila o nepovlaštenom podrijetlu ovisno o predmetnim članicama WTO-a. Usto, ne primjenjuju sve članice WTO-a posebno zakonodavstvo kad je riječ o nepovlaštenom podrijetlu. U Uniji se primjenjuju pravila iz članaka od 59. do 61. Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije[3].

Kako bi se izbjegle nepotrebne prepreke trgovini zbog različitost i brojnosti pravila o nepovlaštenom podrijetlu koja će se primjenjivati, uspostavljena je mala radna skupina odabranih predstavnika pri Odboru za pravila o podrijetlu, čija je zadaća razmotriti načine za poboljšanje transparentnosti u pogledu pravila o nepovlaštenom podrijetlu. Europska unija sudjelovala je u toj maloj radnoj skupini i na konstruktivan način doprinijela predviđenom aktu. Razgovori su nastavljeni na sastancima Odbora za pravila o podrijetlu u ožujku i svibnju 2019. Koordiniranje s državama članicama osigurano je preko izaslanstava država članica u WTO-u i preko Odjela za podrijetlo u okviru carinske stručne skupine.

Budući da jasna i predvidiva pravila o podrijetlu olakšavaju protok međunarodne trgovine, cilj je predviđenog akta poboljšati transparentnost zakona, propisa i praksi u pogledu pravila o nepovlaštenom podrijetlu i dopuniti obveze obavješćivanja iz članka 5. Sporazuma o pravilima o podrijetlu.

Predviđenim aktom uvodi se obvezno obavješćivanje o pravilima o nepovlaštenom podrijetlu koje svaka članica WTO-a upotrebljava za potrebe primjene tretmana najpovlaštenije nacije u skladu s člancima I., II., III., XI. i XIII. GATT-a iz 1994. Aktom se ujedno predviđa dobrovoljno obavješćivanje o pravilima o nepovlaštenom podrijetlu koja se upotrebljavaju za sve druge svrhe obuhvaćene člankom 1.2. Sporazuma o pravilima o podrijetlu (antidampinške i kompenzacijske pristojbe iz članka VI., zaštitne mjere iz članka XIX. i zahtjevi u pogledu označivanja podrijetla u skladu s člankom IX. GATT-a iz 1994., kao i količinska ograničenja ili carinske kvote te pravila o podrijetlu koja se upotrebljavaju za javnu nabavu i trgovinske statističke svrhe). Usto, predviđeni akt sadržava obvezu obavješćivanja među članicama WTO-a o mogućim potvrdama o nepovlaštenom podrijetlu, koje su obvezne pri izvršavanju

[3] SL L 269, 10.10.2013., str. 1.

uvoznih ili izvoznih transakcija. Obavješćivanje treba provoditi primjenom obrazaca priloženih predviđenom aktu.

Predviđenim aktom uvode se dodatne obveze obavješćivanja uz one navedene u članku 5. Sporazuma o pravilima o podrijetlu.

Stoga je potrebno zauzeti stajalište u ime Unije u Odboru za pravila o podrijetlu.

4. PRAVNA OSNOVA

4.1. Postupovna pravna osnova

4.1.1. Načela

Člankom 218. stavkom 9. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) predviđeno je donošenje odluka kojima se utvrđuju „stajališta koja u ime Unije treba donijeti tijelo osnovano na temelju sporazuma kada je to tijelo pozvano donositi akte koji proizvode pravne učinke, uz iznimku akata kojima se dopunjuje ili mijenja institucionalni okvir sporazuma”.

Pojam „akti koji proizvode pravne učinke” odnosi se i na akte koji proizvode pravne učinke na temelju pravila međunarodnog prava koja se primjenjuju na predmetno tijelo. Obuhvaća i instrumente koji nemaju obvezujući učinak na temelju međunarodnog prava, ali im je namjena da „presudno utječu na sadržaj propisa koje donese zakonodavac Unije”[4].

4.1.2. Primjena u predmetnom slučaju

Odbor za pravila o podrijetlu tijelo je osnovano na temelju sporazuma, točnije Sporazuma o pravilima o podrijetlu (WTO-GATT 1994.).

Akt koji Odbor za pravila o podrijetlu treba donijeti jest akt koji proizvodi pravne učinke. Pravni status akata Odbora za pravila o podrijetlu ne uređuje se Sporazumom o osnivanju Svjetske trgovinske organizacije, kao ni Sporazumom o pravilima o podrijetlu. Stoga se obvezujući karakter predviđenog akta treba utvrditi s obzirom na tekst koji se upotrebljava u navedenom aktu. Uzimajući u obzir tekst komunikacije o poboljšanju transparentnosti pravila o nepovlaštenom podrijetlu, smatra se da predviđeni akt proizvodi pravne učinke.

Predviđenim aktom ne dopunjuje se niti mijenja institucionalni okvir Sporazuma.

Stoga je postupovna pravna osnova za predloženu odluku članak 218. stavak 9. UFEU-a.

4.2. Materijalna pravna osnova

4.2.1. Načela

Materijalna pravna osnova odluke na temelju članka 218. stavka 9. UFEU-a prije svega ovisi o cilju i sadržaju predviđenog akta o kojemu se zauzima stajalište u ime Unije. Ako predviđeni akt ima dva cilja ili dva elementa te ako se može utvrditi da je jedan od tih dvaju ciljeva ili elemenata glavni, a drugi samo sporedan, odluka na temelju članka 218. stavka 9. UFEU-a mora se temeljiti na samo jednoj materijalnoj pravnoj osnovi, to jest onoj koju zahtijeva glavni ili prevladavajući cilj ili element.

4.2.2. Primjena u predmetnom slučaju

Glavni cilj i sadržaj predviđenog akta odnose se na zajedničku trgovinsku politiku.

Stoga je materijalna pravna osnova predložene odluke članak 207. UFEU-a.

[4] Presuda Suda od 7. listopada 2014., Njemačka/Vijeće, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, točke od 61. do 64.

4.3. Zaključak

Pravna osnova predložene odluke trebao bi biti članak 207. UFEU-a u vezi s člankom 218. stavkom 9. UFEU-a.

5. OBJAVA PREDVIĐENOG AKTA

Nije primjenjivo.

2019/0200 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u Odboru za pravila o podrijetlu osnovanom Sporazumom o pravilima o podrijetlu (WTO-GATT 1994.) priloženom konačnom aktu potpisanom u Marakešu 15. travnja 1994.

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 207. članak 3. i članak 207. stavak 4. prvi podstavak, u vezi s člankom 218. stavkom 9.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

(1) Unija je Odlukom Vijeća 94/800/EZ[5] sklopila Sporazum o pravilima o podrijetlu (WTO-GATT 1994.) priložen konačnom aktu potpisanom u Marakešu 15. travnja 1994. (dalje u tekstu „Sporazum”), koji je stupio na snagu 1. siječnja 1995.

(2) Člankom 4. sporazuma osnovan je Odbor za pravila o podrijetlu.

(3) Odbor za pravila o podrijetlu trebao bi na svojem sastanku koji će se održati [datum] donijeti komunikaciju naslovljenu „Poboljšanje transparentnosti pravila o nepovlaštenom podrijetlu”.

(4) Primjereno je utvrditi stajalište koje treba zauzeti u ime Unije u okviru Odbora za pravila o podrijetlu jer će ta komunikacija biti obvezujuća za Uniju.

(5) Predloženim stajalištem koje treba zauzeti u ime Unije nastoji se poboljšati transparentnost zakona, propisa i praksi u pogledu pravila o nepovlaštenom podrijetlu uvođenjem pravila o obveznom ili dobrovoljnom obavješćivanju među članicama WTO-a o njihovim pravilima o nepovlaštenom podrijetlu upotrebom standardiziranih obrazaca. To će rezultirati jasnijim i predvidivijim pravilima o podrijetlu i olakšati protok međunarodne trgovine,

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Stajalište koje treba zauzeti u ime Unije na sastanku Odbora za pravila o podrijetlu temelji se na nacrtu odluke Odbora za pravila o podrijetlu priloženom ovoj Odluci.

Predstavnici Unije mogu bez daljnje odluke Vijeća pristati na manje uredničke izmjene nacrta akta u kontekstu razvoja događaja na nadolazećim sjednicama Odbora za pravila o podrijetlu, u dogovoru s državama članicama ili tijekom koordinacijskih sastanaka na licu mjesta.

[5] Odluka Vijeća 94/800/EZ od 22. prosinca 1994. o sklapanju u ime Europske zajednice, s obzirom na pitanja iz njezine nadležnosti, sporazuma postignutih u Urugvajskom krugu multilateralnih pregovora (1986.–1994.) (SL L 336, 23.12.1994., str. 1.).

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Komisiji.

Sastavljeno u Bruxellesu,

Za Vijeće
Predsjednik